

DET KONGELIGE
SAMFERDSELSDEPARTEMENT

Merknader til forskrift om sikring av skyssberettigede skoleelever i buss med merknader

Til § 1. Formål

For nærmere om bakgrunn og formål for regelverket om sikring av skyssberettigede skoleelever med buss viser vi til høringsnotat av 23. desember 2010: http://www.regjeringen.no/pages/15037724/hnotat_23122010.pdf

Til § 2. Forskriftens virkeområde

Første ledd understreker at forskriften følger reglene for rett til skoleskyss slik de fremgår av opplæringslova og privatskolelova. Selv om navnet til forskriften viser til skoleelever, gjelder forskriften således også for andre med rett til skyss etter opplæringslova, som barn under opplæringspliktig alder etter opplæringslovas § 7-6.

Annet ledd gjelder annen transport som utføres som en del av skoletilbudet. Dette omfatter blant annet busstransport tur-retur svømmehallen, leirskole, teater, ekskursjoner mv.

Tredje ledd understreker at forskriften ikke gjelder for skoleskyss som utføres med såkalte "bybuss". Bybussene er hovedsakelig innrettet med ståplasser for å gi mulighet for hyppig på- og avstigning. Departementet legger imidlertid til grunn at fylkeskommunene, eventuelt i samarbeid med transportselskapene, foretar en grundig vurdering av i hvilke tilfeller og på hvilke ruter det er forsvarlig å benytte bybuss ved skoleskyss. Det presiseres at økt bruk av bybuss for å omgå forskriftens krav vil være uforenlig med forskriftens formål.

Til § 3. Fylkeskommunens dimensjoneringsplikt

Bestemmelsen innebærer en plikt for fylkeskommunen til å dimensjonere skoleskyssen slik at alle som fylkeskommunen har ansvaret for å tilby skoleskyss etter opplæringslova og privatskolelova tilbys sitteplass med bilbelte på bussen. Bestemmelsen er den av forskriftens bestemmelser som må antas å få størst betydning i praksis.

Dimensjoneringsplikten må ikke oppfattes å innebære en absolutt rett til sitteplass, ei heller som et forbud mot å stå i buss. Dimensjoneringsplikten er en

plikt til å dimensjonere busstilbudet slik at alle skal ha tilgang på sitteplass, forutsatt en normal passasjerbelastning.

Der skoleskyss inngår som en del av det ordinære kollektivtilbudet må fylkeskommunene dermed foreta en nærmere beregning av det totale antall skoleelever og andre passasjerer som normalt benytter den aktuelle ruten.

Fylkeskommunen får også et ansvar for dimensjonering av skoleskyssstilbudet der kommunens plikt etter forskriftens § 4 faller bort fordi fylkeskommunen har etablert et tilbud på den samme ruten for de skoleelevene fylkeskommunen har skyssansvar for. Se nærmere om dette under kommentarene til § 4.

Til § 4. Kommunens dimensjoneringsplikt

Bestemmelsen utgjør en hovedregel som pålegger kommunen en plikt til å sørge for sitteplass med bilbelte til de elevene kommunen har lovpålagt skyssansvar for.

Bestemmelsen må ses i lys av opplæringslovas forarbeider hvor det fastslås at kommunene skal kunne vise elevene til skyssstilbud som fylkeskommunen allerede har etablert.

Det er ikke tilstrekkelig for bortfall av kommunens sikringsplikt at fylkeskommunen har etablert en skyssordning på den aktuelle bussruten. Ruten må også være omfattet av fylkeskommunens dimensjoneringsforpliktelse, ved at ruten benyttes av skyssberettigede skoleelever (minimum én) som fylkeskommunen har skyssansvaret for. I så tilfelle plikter fylkeskommunen også å ta med de skoleelever som kommunen har skyssansvar for i beregningen av dimensjoneringen, jf. § 3 og kommentarene til denne.

I tilfeller der kommunen oppfyller sin skyssplikt ved å henvise elevene til det fylkeskommunale skyssstilbudet og fylkeskommunen har fått innvilget dispensasjon fra dimensjoneringsplikten jf. dispensasjonsadgangen i § 6, faller også kommunens dimensjoneringsplikt bort.

For nærmere om fylkeskommunens og kommunens ansvarsfordeling vises det til opplæringslovas § 13-4.

Til § 5. Dimensjoneringsplikt i andre tilfeller

Dette vil typisk være situasjoner hvor skolen drar på utflukter og lignende i skoletiden, og der skolen bestiller egen buss til transporten. Der det ordinære kollektivtilbudet benyttes vil det ikke inntre noen dimensjoneringsplikt etter denne bestemmelsen.

Plikten til å sørge for tilstrekkelig med sitteplasser med setebelter ved busstransport i skoletiden ligger til kommunen og fylkeskommunen som

skoleeier. Det er ikke i hjemmelsgrunnlaget for forskriften åpnet for å pålegge eiere av private skoler en slik dimensjoneringsplikt, og plikten gjelder dermed ikke for privatskoler.

Det gjelder ingen adgang til å søke dispensasjon etter denne bestemmelsen. Plikten inntreder følgelig samtidig med forskriftens ikrafttredelse for alle kommuner og fylkeskommuner.

Til § 6. Dispensasjon

Dispensasjonsadgangen er ment som en sikkerhetsventil myntet på de tilfeller hvor det er praktisk umulig å oppfylle kravene innen forskriften trer i kraft. Kriteriene for dispensasjon knytter seg i hovedsak til kapasitet, herunder tilgjengelig antall busser og sjåfører i markedet. I tilfeller hvor kravene, som følge av eksisterende kontraktsforhold, vil medføre urimelig høye overgangskostnader, kan dispensasjon også være aktuelt. Som hovedregel vil det imidlertid ikke gis dispensasjon for kontrakter som er inngått etter at fylkeskommunene gjennom høringen var gjort kjent med det pågående lov- og forskriftsarbeidet for å styrke trafikksikkerheten ved skoleskyss i buss.

Departementet understreker at dispensasjonsadgangen etter § 6 er ment å være snever. Eventuelle dispensasjoner vil kun bli gitt for et begrenset tidsrom og for de deler av fylket hvor kriteriene for midlertidig unntak er oppfylt.

I høringen var det lagt opp til overgangsordninger for innfasing av dimensjoneringsplikten. Slik forskriften nå er utformet må de fylkeskommunene som ikke vil være i stand til å oppfylle forskriftens krav innen ikrafttredelsestidspunktet aktivt søke om dispensasjon. En slik dispensasjonssøknad skal rettes til Samferdselsdepartementet, og vil vurderes konkret på bakgrunn av innsendt dokumentasjon.

Til § 7. Ikrafttreden

Forskriften trer i kraft 1. juli 2013.